

No sector da avicultura é habitual o manexo de incubadoras para obter poliños —que producirán polos de carne comerciais— e poliñas —que darán en galiñas poñedoras. No manexo das incubadoras é prioritario saber como elixir os ovos para mellorar a súa incubabili-

dade. Tamén é de grande utilidade analizar os restos de ovos que non deron lugar a poliños viables, para obter información que axude a corrixir erros de manexo que afectan á incubación.

1. Selección de ovos para incubar

Ovos con peor incubabilidade:

- Ovos pequenos e grandes
- Ovos redondeados ou con forma oval (dificultan nacemento)
- Ovos rotos
- Ovos con mala calidade de casca (rugosos e/ou con bandas e/ou estrías)
- Ovos sucios (sangue, xema, feces) teñen tendencia a contaminarse e contaminar outros ovos

Ovo normal en comparación con outro grande ou pequeno de máis que ademais mostran forma anormal

Ovo roto

Ovos rugosos

Ovo sucio (xema)

Ovos con bandas e estrías

Ovo sucio (sangue)

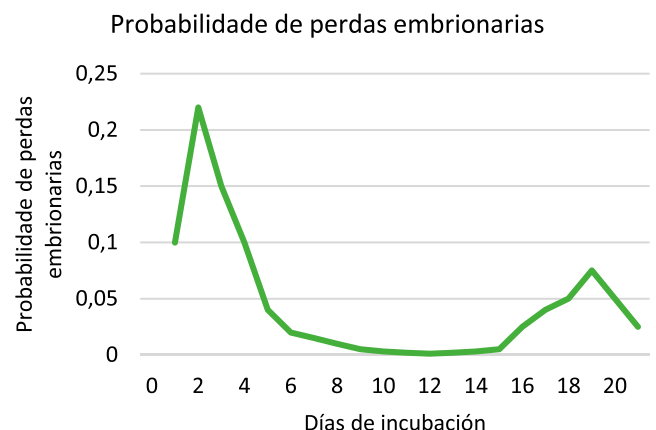
Ovos sucios (feces)

2. Evolución da curva de mortalidade embrionaria

Non todos os ovos fértiles producen poliños. Incluso os ovos de lotes que incuben ben seguen unha pauta predi- cible de mortalidade embrionaria.

- A mortalidade temperá é máis alta: os órganos do embrión estanse formando. Débese a problemas ori- xidados antes da incubación (p.ex. manexo na granxa, transporte, almacenamento...).
- O período intermedio de incubación é de crecemento rápido e caracterízase por unha mortalidade embrionaria moi baixa. Débese a problemas de contaminación, fallos na nutrición ou condicións inadecuadas de incu- bación.

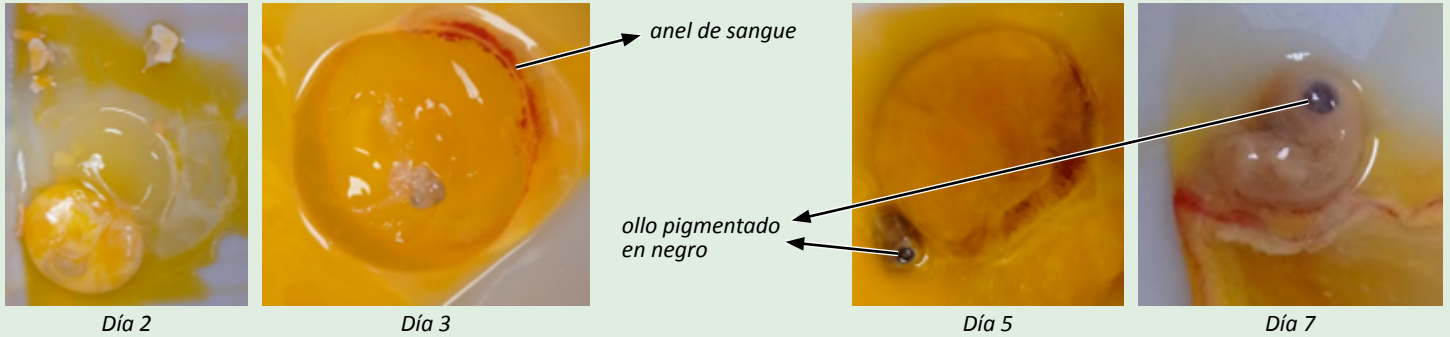

- A mortalidade tardía: a mortalidade volve aumentar ao final do desenvolvemento. O embrión dá a volta en busca da cámara de aire para ventilar os pulmóns, modi-

ficar a circulación sanguínea, absorber o saco vitelino e intentar nacer. As mortes asóciáanse xeralmente a condicións inadecuadas na incubación.

2. Análise de restos

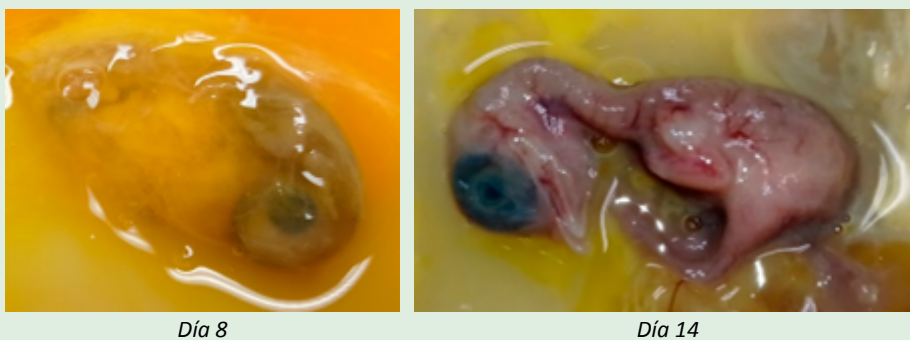
Morte temperá (0-7 días)

Despois dos 3 días de incubación os embrións terán desenvolvido o sistema circulatorio (fase de anel de sangue).

O embrión entre os 5 e os 12 días encóntrase na fase de ollo negro.

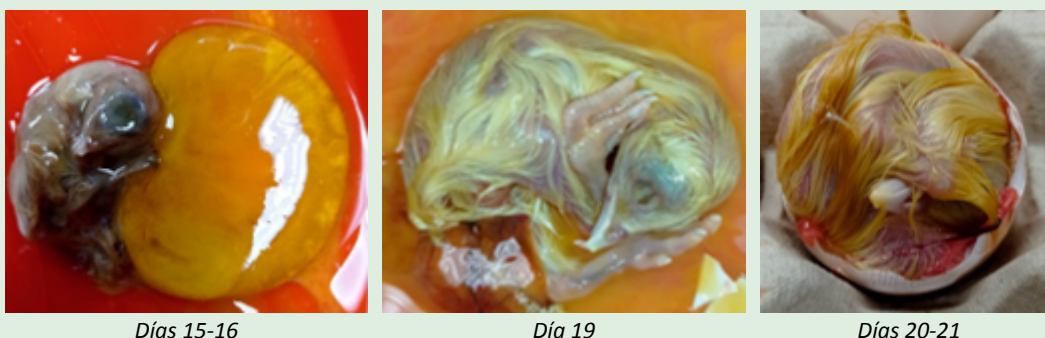
Morte intermedia (8-14 días)

Arredor dos 10-11 días comezan a verse os folículos das plumas, a partir dos 13 días o embrión entra en fase de plumas (13-17 días), pois estas xa se aprecian facilmente.

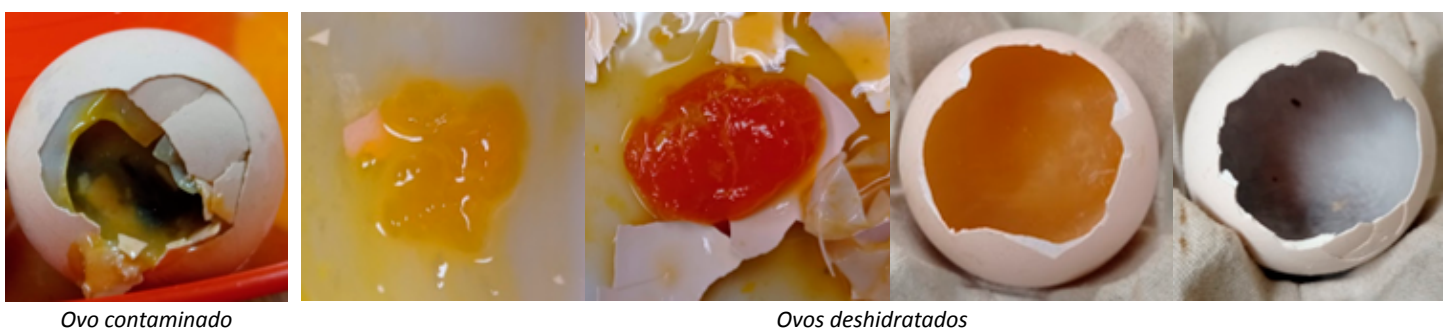
Arredor do día 13 comezan a verse as patas.

Morte tardía (15-21 días)

O contido do ovo é marrón-vermello escuro. Prodúcese paulatinamente a reabsorción do vitelo. Neste período pódense rexistrar malformacións ou malposicións.

3. Outros posibles achados

4. Malposicións

Posición normal de nacemento

Mala posición 1
Cabeza entre os zancos

Mala posición 2
Cabeza no extremo estreito do ovo

Mala posición 3
Cabeza xirada á esquerda

Mala posición 4
Pico lonxe da cámara de aire

Mala posición 5
Patas sobre a cabeza

Mala posición 6
Pico enriba da á dereita

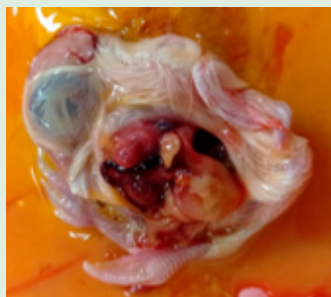

- **Posición normal de nacemento:** a columna encóntrase paralela ao eixo longo do ovo, e o pico aparece debaixo da á dereita. A punta do pico orientase cara á cámara de aire, no extremo redondeado do ovo.
- **Mala posición 1 (cabeza entre os zancos):** é a posición normal nos embrións ata os 18 días. Os embrións que aparecen nesta posición é porque morreron aos 18 días —ou se seguen vivos— porque o seu desenvolvemento está atrasado.
- **Mala posición 2 (cabeza no extremo estreito do ovo):** tarsos, saco vitelino e/ou embigo visibles ao abrir o ovo pola cámara de aire. Obsérvase habitualmente en ovos colocados do revés ou horizontalmente na incubadora (posición correcta co extremo ancho cara a arriba). Tamén pode aparecer nos ovos colocados correctamente con forma redonda, nos ovos expostos a altas temperaturas ou cando o ángulo de xiro é demasiado pequeno. A porcentaxe desta malposición vese influenciada pola proporción de ovos colocados do revés. Idoneamente, a frecuencia debe ser menor do 10%.
- **Mala posición 3 (cabeza xirada á esquerda):** as oportunidades de nacer redúcense nun 20%. Unha variante é co pico enriba da á esquerda.
- **Mala posición 4 (pico lonxe da cámara de aire):** incidencia 5 veces maior en ovos incubados horizontalmente. Considerada case sempre letal. Malposición difícil de identificar.
- **Mala posición 5 (patas sobre a cabeza):** malposición moi común. As patas quedan atrapadas entre a cabeza e a casca e obstrúen os movementos desde a parte posterior da cabeza ao picar a casca. Ademais, as patas participan na rotación final que lle permite ao polo saír da casca, polo que, se finalmente consegue picala, impediránlle a rotación e saída dela. É a segunda malposición máis común (20% aprox.).
- **Mala posición 6 (pico enriba da á dereita):** é a malposición rexistrada con maior frecuencia ($\geq 50\%$). Moitos embrións nacen nesta posición e a miúdo chega a considerarse normal. Porén, investigacións recentes apuntan que esta posición constitúe un indicador de estrés por calor e/ou deficiencia de ácido linoleico.

5. Malformacións

- Cerebro exposto, falta de ollos, pico ou anomalías na cara: temperaturas de incubación altas ou deficiencias nutricionais.
- Pernas curtas, curvas ou tortas, dedos malformados, polos acabados de nacer coxos: deficiencias nutricionais, papel utilizado no fondo da bandexa de nacemento demasiado suave e fino.
- Membros extra (patas e/ou ás): manipulación inadecuada dos ovos na recollida ou transporte.
- Vísceras ectópicas (intestino fóra da cavidade abdominal no polo xa desenvolvido): altas temperaturas de incubación.

Víscheras ectópicas

Membros extra

2 cabezas

Polo malformado

6. Rexistro de meconio

Se os poliños se manteñen na incubadora demasiado tempo, logo teñen un peor rendemento produtivo.

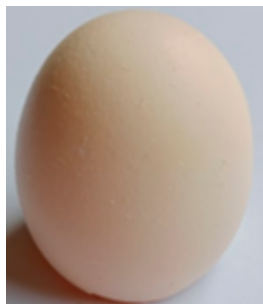
Un indicador do tempo que os poliños pasaron na incubadora é o rexistro de meconio, é dicir, a valoración do grao

de manchadura con meconio dos ovos e cascas na bandexa da nacedora.

Procedemento

Escolla das cascas: escoller en cada lote da incubadora 5 bandexas ao azar; a continuación, elixir as 5 cascas máis sucias de cada bandexa.

Puntuación

Puntuación 1
Limpo

Puntuación 2
Case limpo

Puntuación 3
Leves manchas

Puntuación 4
Manchado

Puntuación 5
Sucio

Análise

Tempo de incubación moi longo

- 5 ou máis ovos sucios por bandexa (puntuacións 4-5)
- Todos os poliños secos no momento de sacalos

Tempo de incubación moi curto

- Cascas limpas nos restos de incubación
- Algúns poliños aínda húmidos
- Ovos picados con embrións vivos

Bibliografía

Aviagen (2022). Consejos para la incubadora. pp. 71. [Prema para ver](#)
RossTech (2010). Investigación de las prácticas de incubación. pp. 48. [Prema para ver](#)

<https://dx.doi.org/10.15304/9788410142107>

